

บทที่ 2 ทฤษฎีสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้เสนอตัวประมาณการถดถอยพหุคูณเชิงเส้น 5 ตัวในการประมาณค่าพารามิเตอร์ คือ ตัวประมาณกำลังสองน้อยสุด(Least Squares Estimator : LS) ตัวประมาณค่าสัมบูรณ์น้อยสุด(Least Absolute Value Estimator : LAV) ตัวประมาณริดจ์ (Ridge Estimator : RID) ตัวประมาณริดจ์ที่มีค่าสัมบูรณ์น้อยสุด(Ridge Least Absolute Value Estimator : RLAV) และตัวประมาณริดจ์ที่มีการถ่วงน้ำหนัก(Weighted Ridge Estimator : WRID) ซึ่งรายละเอียดของตัวประมาณแต่ละตัวเป็นดังนี้

2.1 ตัวประมาณการถดถอย

2.1.1 ตัวประมาณกำลังสองน้อยสุด

การประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยตัวประมาณกำลังสองน้อยสุดใช้หลักการประมาณค่าพารามิเตอร์ที่ทำให้ผลรวมของความคลาดเคลื่อนกำลังสอง(Sum Squares Error : SSE) มีค่าน้อยที่สุด

จากรูปแบบสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{i1} + \beta_2 x_{i2} + \beta_3 x_{i3} + \varepsilon_i \quad ; i = 1, 2, \dots, n$$

หรือเขียนในรูปเมทริกซ์ ได้ดังนี้

$$\underline{y} = \underline{X} \underline{\beta} + \underline{\varepsilon}$$

เมื่อ $\underline{y}$ แทน เวกเตอร์ของตัวแปรตามที่มีขนาด $(n \times 1)$

$\underline{X}$ แทน เมทริกซ์ของตัวแปรอิสระที่มีขนาด $(n \times q)$

$\underline{\beta}$ แทน เวกเตอร์ของสัมประสิทธิ์ถดถอยที่มีขนาด $(q \times 1)$

$\underline{\varepsilon}$ แทน เวกเตอร์ของความคลาดเคลื่อนที่มีขนาด $(n \times 1)$

n แทน ขนาดตัวอย่าง

และ q แทน จำนวนพารามิเตอร์ในตัวแบบ = 4

โดยมีข้อกำหนดว่า rank ของเมทริกซ์ X เท่ากับ q ; ($q < n$) ความคลาดเคลื่อน เป็นตัวแปรสุ่มที่เป็นอิสระกันและมีการแจกแจงเดียวกันที่มีค่าเฉลี่ย $E(\varepsilon) = 0$ และเมทริกซ์ ความแปรปรวน - ความแปรปรวนร่วม $E(\varepsilon\varepsilon') = \sigma^2 I$

ให้ $\hat{\beta}_{LS}$ เป็น เวกเตอร์ของตัวประมาณแบบกำลังสองน้อยสุดของค่าพารามิเตอร์ β

และ e เป็น เวกเตอร์ของส่วนเหลือ(Residuals) ที่เป็นตัวประมาณของความคลาดเคลื่อน ε เมื่อแทนที่ β ด้วย $\hat{\beta}_{LS}$ และ แทนที่ ε ด้วย e ในตัวแบบเชิงเส้น จะได้

$$y = X\hat{\beta}_{LS} + e$$

และ

$$e = \varepsilon = y - X\hat{\beta}_{LS}$$

พิจารณา ผลบวกของความคลาดเคลื่อนกำลังสอง

$$\begin{aligned} \text{SSE} &= (e' e) \\ &= (y - X\hat{\beta}_{LS})'(y - X\hat{\beta}_{LS}) \\ &= y'y - y'X\hat{\beta}_{LS} - \hat{\beta}_{LS}'X'y + \hat{\beta}_{LS}'X'X\hat{\beta}_{LS} \\ &= y'y - 2\hat{\beta}_{LS}'X'y + \hat{\beta}_{LS}'X'X\hat{\beta}_{LS} \end{aligned}$$

หาค่าของ $\hat{\beta}_{LS}$ ที่ทำให้ผลบวกกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุด โดยการหาอนุพันธ์(Differentiate) ของ SSE เทียบกับ $\hat{\beta}_{LS}$ แล้วกำหนดให้เท่ากับ 0 จะได้

$$\frac{\partial}{\partial \hat{\beta}_{LS}} \left(y'y - 2\hat{\beta}_{LS}'X'y + \hat{\beta}_{LS}'X'X\hat{\beta}_{LS} \right) = 0$$

$$-2X'y + 2X'X\hat{\beta}_{LS} = 0$$

$$(X'X)\hat{\beta}_{LS} = X'y$$

$$\text{ดังนั้น} \quad \hat{\beta}_{LS} = (X'X)^{-1} \cdot X'y \quad (2.1)$$

2.1.2 ตัวประมาณค่าสัมบูรณ์น้อยสุด

การประมาณค่าพารามิเตอร์ของตัวแบบการถดถอยพหุคูณ ด้วยตัวประมาณค่าสัมบูรณ์น้อยสุด จะใช้เทคนิคโปรแกรมเชิงเส้น (Linear Programming Technique) ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ที่ทำให้ผลรวมของค่าสัมบูรณ์ของความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุด จากรูปแบบสมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{i1} + \beta_2 x_{i2} + \beta_3 x_{i3} + \varepsilon_i \quad ; i = 1, 2, \dots, n$$

ให้ $\hat{\beta}$ เป็น ตัวประมาณแบบค่าสัมบูรณ์น้อยสุดของค่าพารามิเตอร์ β

และ e_i เป็น ตัวประมาณของค่าความคลาดเคลื่อน ε_i

เมื่อ แทนที่ β ด้วย $\hat{\beta}$ และ แทนที่ ε_i ด้วย e_i ในสมการ จะได้

$$y_i = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta}_1 x_{i1} + \hat{\beta}_2 x_{i2} + \hat{\beta}_3 x_{i3} + e_i$$

$$\text{ดังนั้น} \quad e_i = y_i - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_{i1} - \hat{\beta}_2 x_{i2} - \hat{\beta}_3 x_{i3}$$

ต้องการหาค่า $\hat{\beta}_0, \hat{\beta}_1, \hat{\beta}_2, \hat{\beta}_3$ ที่ทำให้ผลรวมของค่าสัมบูรณ์ของความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุด

$$\text{นั่นคือ} \quad \text{Minimize} \quad \sum_{i=1}^n |e_i| \quad (2.2)$$

$$\text{ภายใต้เงื่อนไข:} \quad e_i = y_i - \hat{\beta}_0 - \hat{\beta}_1 x_{i1} - \hat{\beta}_2 x_{i2} - \hat{\beta}_3 x_{i3}$$

จากสมการ (2.2) แปลงให้อยู่ในรูปโปรแกรมเชิงเส้นได้ดังนี้

กำหนดให้
$$Z = \sum_{i=1}^n |e_i|$$

เนื่องจาก e_i ไม่มีข้อจำกัดด้านเครื่องหมาย จะได้ว่า

$$e_i = e_i^+ - e_i^- \quad ; e_i^+, e_i^- \geq 0$$

โดยนิยาม

$$e_i^+ = \begin{cases} e_i, & e_i \geq 0 \\ 0, & e_i < 0 \end{cases}$$

และ

$$e_i^- = \begin{cases} 0, & e_i \geq 0 \\ -e_i, & e_i < 0 \end{cases}$$

เพราะฉะนั้น จะได้ว่า $(e_i^+)(e_i^-) = 0$

นั่นคือ อย่างน้อย 1 ตัวใน e_i^+ และ e_i^- จะมีค่าเท่ากับ 0 เสมอ

ดังนั้น $|e_i| = e_i^+ + e_i^-$

ให้ $u_i = e_i^+$

และ $v_i = e_i^-$

เนื่องจาก พารามิเตอร์ $\hat{\beta}_0, \hat{\beta}_1, \hat{\beta}_2, \hat{\beta}_3$ ไม่มีข้อจำกัดด้านเครื่องหมาย จึงสามารถเขียนได้ในรูป

$$\hat{\beta}_0 = \hat{\beta}_0^+ - \hat{\beta}_0^-$$

$$\hat{\beta}_1 = \hat{\beta}_1^+ - \hat{\beta}_1^-$$

$$\hat{\beta}_2 = \hat{\beta}_2^+ - \hat{\beta}_2^-$$

และ
$$\hat{\beta}_3 = \hat{\beta}_3^+ - \hat{\beta}_3^-$$

โดยที่ $\hat{\beta}_0^+, \hat{\beta}_0^-, \hat{\beta}_1^+, \hat{\beta}_1^-, \hat{\beta}_2^+, \hat{\beta}_2^-, \hat{\beta}_3^+, \hat{\beta}_3^- \geq 0$

ดังนั้น สามารถแปลงปัญหา (2.2) ได้เป็น

$$\text{Minimize } Z = \sum_{i=1}^n (u_i + v_i)$$

ภายใต้เงื่อนไข:

$$\left(\hat{\beta}_0^+ - \hat{\beta}_0^- \right) + \left(\hat{\beta}_1^+ - \hat{\beta}_1^- \right) x_{i1} + \left(\hat{\beta}_2^+ - \hat{\beta}_2^- \right) x_{i2} + \left(\hat{\beta}_3^+ - \hat{\beta}_3^- \right) x_{i3} + u_i - v_i = y_i$$

$$u_i, v_i \geq 0 \quad ; i = 1, 2, \dots, n$$

$$\hat{\beta}_0^+, \hat{\beta}_0^-, \hat{\beta}_1^+, \hat{\beta}_1^-, \hat{\beta}_2^+, \hat{\beta}_2^-, \hat{\beta}_3^+, \hat{\beta}_3^- \geq 0$$

หรือหาค่าต่ำสุดของ

$$Z = (u_1 + \dots + u_n + v_1 + \dots + v_n) + 0 \left(\hat{\beta}_0^+ - \hat{\beta}_0^- \right) + 0 \left(\hat{\beta}_1^+ - \hat{\beta}_1^- \right) + 0 \left(\hat{\beta}_2^+ - \hat{\beta}_2^- \right) + 0 \left(\hat{\beta}_3^+ - \hat{\beta}_3^- \right)$$

ภายใต้เงื่อนไข:

$$\left(\hat{\beta}_0^+ - \hat{\beta}_0^- \right) + \left(\hat{\beta}_1^+ - \hat{\beta}_1^- \right) x_{11} + \left(\hat{\beta}_2^+ - \hat{\beta}_2^- \right) x_{12} + \left(\hat{\beta}_3^+ - \hat{\beta}_3^- \right) x_{13} + u_1 - v_1 = y_1$$

$$\left(\hat{\beta}_0^+ - \hat{\beta}_0^- \right) + \left(\hat{\beta}_1^+ - \hat{\beta}_1^- \right) x_{21} + \left(\hat{\beta}_2^+ - \hat{\beta}_2^- \right) x_{22} + \left(\hat{\beta}_3^+ - \hat{\beta}_3^- \right) x_{23} + u_2 - v_2 = y_2$$

⋮

$$\left(\hat{\beta}_0^+ - \hat{\beta}_0^- \right) + \left(\hat{\beta}_1^+ - \hat{\beta}_1^- \right) x_{n1} + \left(\hat{\beta}_2^+ - \hat{\beta}_2^- \right) x_{n2} + \left(\hat{\beta}_3^+ - \hat{\beta}_3^- \right) x_{n3} + u_n - v_n = y_n$$

$$u_i, v_i \geq 0 \quad ; i = 1, 2, \dots, n$$

$$\hat{\beta}_0^+, \hat{\beta}_0^-, \hat{\beta}_1^+, \hat{\beta}_1^-, \hat{\beta}_2^+, \hat{\beta}_2^-, \hat{\beta}_3^+, \hat{\beta}_3^- \geq 0$$

และหาค่า $\hat{\beta}_0^+, \hat{\beta}_0^-, \hat{\beta}_1^+, \hat{\beta}_1^-, \hat{\beta}_2^+, \hat{\beta}_2^-, \hat{\beta}_3^+, \hat{\beta}_3^-$ โดยใช้วิธีการซิมเพล็กซ์ (Simplex Method) ซึ่งได้แสดงรายละเอียดวิธีคำนวณ และขั้นตอนต่าง ๆ ของวิธีการซิมเพล็กซ์ไว้ในภาคผนวก ฉ. (หน้า 369)

2.1.3 ตัวประมาณริตจ์

ในกรณีที่ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยมีสหสัมพันธ์กันอย่างสูงนั้น ตัวประมาณกำลังสองน้อยสุดจะให้ค่าประมาณที่ขาดความแม่นยำ (imprecise) ลักษณะของสหสัมพันธ์อาจจะ เป็นคู่ของตัวแปร หรือ อาจเป็นลักษณะที่ตัวแปรอิสระตัวหนึ่ง เป็นผลรวมเชิงเส้น (linear

combination) ของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ในสมการถดถอย ซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้ จะมีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวที่มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูง ซึ่งจะส่งผลให้การทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบที(t - test) ของสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรดังกล่าว มีโอกาสผิดพลาดสูง

Hoerl(1962) เป็นผู้คิดค้นตัวประมาณการถดถอยริดจ์ขึ้นมาใช้เป็นครั้งแรก โดยในขั้นแรกนั้น การนำเทคนิคการถดถอยริดจ์มาใช้เพื่อทดสอบว่า การเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปรอิสระเพียงเล็กน้อยมีผลในการเปลี่ยนแปลงค่าประมาณของสัมประสิทธิ์การถดถอยอย่างไร และพบว่าในกรณีที่มีข้อมูลมีพหุสัมพันธ์ การเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปรอิสระเพียงเล็กน้อยจะส่งผลให้ค่าประมาณสัมประสิทธิ์การถดถอยเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

ต่อมา Hoerl และ Kennard (1970) ได้ศึกษาหาตัวประมาณค่าพารามิเตอร์ในตัวแบบการถดถอยพหุคูณเชิงเส้น ที่ให้ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองต่ำกว่าตัวประมาณกำลังสองน้อยสุด เมื่อข้อมูลเกิดพหุสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ โดยตัวประมาณนี้ สร้างจากหลักการนำค่าคงที่ค่าหนึ่งมากกว่าศูนย์(k) มาบวกกับสมาชิกทุกตัวในแนวทแยงมุมของเมทริกซ์ $X'X$ จะทำให้ เมทริกซ์ $X'X$ ลดสภาพความเป็นเมทริกซ์ที่ไม่ดี (ill - condition) ลงได้ ก่อนจะหาอินเวอร์สของเมทริกซ์ดังกล่าว

สมการปกติ(Normal Equation) ของตัวประมาณการถดถอยริดจ์ สามารถเขียนได้ในรูปแบบดังนี้

$$(X'X + kI) \hat{\beta}_{\sim RID} = X' y_{\sim}$$

ดังนั้น ตัวประมาณการถดถอยริดจ์(Ridge Regression Estimator) เขียนได้ในรูป

$$\hat{\beta}_{\sim RID} = (X'X + kI)^{-1} X' y_{\sim} \quad ; k > 0 \quad (2.5)$$

เมื่อ k เป็น ค่าคงที่ หรือเรียกว่าเป็น พารามิเตอร์ที่เอนเอียง(biasing parameter)

I เป็น เมทริกซ์เอกลักษณ์(Identity Matrix) ที่มีขนาด (q x q)

ตัวประมาณการถดถอยริดจ์เป็นตัวประมาณที่เอนเอียง แต่จะมีค่าความแปรปรวนน้อยกว่าตัวประมาณกำลังสองน้อยสุด

ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อข้อมูลมีพหุสัมพันธ์นั้น การเลือกค่า k ที่เหมาะสม จะสามารถทำให้ตัวประมาณริดจ์มีค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองต่ำกว่าตัวประ

มาณกำลังสองน้อยสุดได้ แต่ในหลายกรณีเราไม่ทราบค่า k ที่เหมาะสมควรเป็นเท่าไร ซึ่งมีนักวิจัยได้เสนอวิธีการหาค่า k ที่เหมาะสมหลายวิธีด้วยกัน โดยเริ่มแรก Hoerl และ Kennard(1970) ใช้เทคนิคการหาค่า k โดยพิจารณาจากกราฟ(Graphical Technique) หรือเรียกว่า Ridge Trace แต่เป็นวิธีการที่อาจให้คำตอบไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับการเลือกกำหนดของผู้ใช้ จึงมีผู้คิดค้นวิธีการหาค่า k ที่เหมาะสมโดยไม่ใช้กราฟ(Nongraphical Technique) ไว้หลายวิธี ซึ่ง Gibbons(1981) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบวิธีการต่าง ๆ ในการหาค่า k ที่เหมาะสม ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม วิธีการประมาณค่า k ที่คิดค้นโดย Hoerl , Kennard และ Bladwin(1975) ซึ่งแทนด้วย k_{HKB} เป็นวิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่ดีในการประมาณค่า และเป็นวิธีที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาเปรียบเทียบในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเขียนได้ในรูปแบบ ต่อไปนี้

$$k_{HKB} = \frac{qs^2}{\hat{\beta}_{LS} \hat{\beta}_{LS}'} \quad (2.6)$$

เมื่อ $s^2 = \frac{\left(\underset{\sim}{y} - X \underset{\sim}{\hat{\beta}_{LS}} \right) \left(\underset{\sim}{y} - X \underset{\sim}{\hat{\beta}_{LS}} \right)'}{n-q}$ เป็น ตัวประมาณพารามิเตอร์ σ^2

2.1.4 ตัวประมาณริดจ์ที่มีความแกร่ง

ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้นนั้น เมื่อข้อมูลมีพหุสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและมีค่าผิดปกติขึ้นพร้อมกัน ในกรณีเช่นนี้ ตัวประมาณค่าพารามิเตอร์ที่เหมาะสมน่าจะเป็นตัวประมาณที่ได้จากการผสมผสานระหว่างตัวประมาณที่ใช้แก้ปัญหาพหุสัมพันธ์และตัวประมาณที่ใช้แก้ปัญหาที่มีค่าผิดปกติเกิดขึ้น ซึ่งในหัวข้อนี้จะกล่าวถึง ตัวประมาณบางตัวที่ได้จากการผสมผสานระหว่างตัวประมาณการถดถอยริดจ์และตัวประมาณการถดถอยที่มีความแกร่ง ซึ่งเรียกว่ตัวประมาณดังกล่าวว่า ตัวประมาณริดจ์ที่มีความแกร่ง(Robust Ridge Estimator) ซึ่งได้แก่ ตัวประมาณริดจ์ที่มีการถ่วงน้ำหนัก(Weighted Ridge Estimator : WRID) และ ตัวประมาณริดจ์ที่มีค่าสัมบูรณ์ต่ำสุด(Ridge Least Absolute Value Estimator : RLAV) และจะเป็นตัวประมาณที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.4.1 ตัวประมาณริตจ์ที่มีการถ่วงน้ำหนัก

Askin และ Montgomery(1980) ได้กล่าวถึงตัวประมาณที่มีความแกร่งว่าเป็นตัวประมาณที่ได้จากเทคนิคการวิเคราะห์การถดถอยที่มีความแกร่ง แต่จะมีความเอนเอียงโดยเทคนิคดังกล่าว ได้นำมาสร้างตัวประมาณกำลังสองน้อยสุดแบบถ่วงน้ำหนัก และต่อมาก็ได้สร้างตัวประมาณริตจ์ที่มีความแกร่ง โดยสร้างจากตัวประมาณริตจ์กับตัวประมาณกำลังสองน้อยสุดแบบถ่วงน้ำหนัก ซึ่งเรียกว่า ตัวประมาณริตจ์ที่มีการถ่วงน้ำหนัก(Weighted Ridge Estimator : WRID) ซึ่งมีรูปแบบตัวประมาณดังนี้

$$\hat{\beta}_{\text{WRID}} = (X'WX + kI)^{-1}X'W\underset{\sim}{y} \quad (2.7)$$

เมื่อ W แทน เมทริกซ์แยงมุมที่มี w_{ii} เป็นสมาชิกในแนวทแยงมุม

w_{ii} แทน ค่าของน้ำหนัก(weight)ของแต่ละค่าสังเกต โดยมีจุดมุ่งหมายในการลดน้ำหนักของค่าสังเกตที่เป็นค่าผิดปกติ

ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ จะเลือกใช้ค่าของน้ำหนัก $w_{ii} = \frac{1}{|e_i|}$ ซึ่งเสนอโดย Pfaffenberger

และ Dielman (1990)

เมื่อ e_i แทน ส่วนเหลือจากการใช้ตัวประมาณค่าสัมบูรณ์น้อยสุด(LAV) ในการประมาณค่าตัวแปรตาม y

และ เลือกใช้วิธีการประมาณค่า k ที่คิดค้นโดย Hoerl , Kennard และ Bladwin (1975) โดยอิงพื้นฐานจากตัวประมาณกำลังสองน้อยสุด(LS) ซึ่งแทนด้วย k_{HKB} และมีรูปแบบดังนี้

$$k_{HKB} = \frac{qs^2}{\hat{\beta}_{LS}'\hat{\beta}_{LS}}$$

เมื่อ $s^2 = \frac{\left(\underset{\sim}{y} - X\hat{\beta}_{LS}\right)' \left(\underset{\sim}{y} - X\hat{\beta}_{LS}\right)}{n-q}$ เป็น ตัวประมาณพารามิเตอร์ σ^2

2.1.4.2 ตัวประมาณริตจ์ที่มีค่าสัมบูรณ์น้อยสุด

Pfaffenberger และ Dielman (1984,1985) ได้สร้างตัวประมาณการถดถอย ริตจ์ที่มีความแกร่ง โดยสร้างจากตัวประมาณการถดถอยริตจ์ และตัวประมาณค่าสัมบูรณ์น้อยสุด ซึ่งเรียกตัวประมาณดังกล่าวว่า ตัวประมาณริตจ์ที่มีค่าสัมบูรณ์น้อยสุด(Ridge Least Absolute Value Estimator : RLAV) ซึ่งมีรูปแบบตัวประมาณดังนี้

$$\hat{\beta}_{\sim RLAV} = (XX + k^*I)^{-1} X'y \quad (2.8)$$

โดยค่า k^* ได้จากวิธีการประมาณค่า k ที่คิดค้นโดย Hoerl, Kennard และ Bladwin (1975) แต่อิงพื้นฐานจากตัวประมาณค่าสัมบูรณ์น้อยสุด(LAV) แทนการอิงพื้นฐานจากตัวประมาณกำลังสองน้อยสุด(LS) ซึ่งแทนด้วย k^* และมีรูปแบบดังนี้

$$k^* = \frac{qs_{LAV}^2}{\hat{\beta}_{\sim LAV}' \hat{\beta}_{\sim LAV}} \quad (2.9)$$

เมื่อ $s_{LAV}^2 = \frac{\left(y - X \hat{\beta}_{\sim LAV} \right)' \left(y - X \hat{\beta}_{\sim LAV} \right)}{n - q}$ เป็น ตัวประมาณพารามิเตอร์ σ^2